

Hajdúböszörményi Járásbíróság a dr. _____ szám alatti) jogtanácsos által képviselt **ARGENTA Faktor Zrt.** (1026 Budapest, Hűsvölgyi út 27. szám alatti székhelyű) felperesnek – a dr. Kisházi János (3300 Eger, Fadrusz u. 20/B. alatti) ügyvéd által képviselt I. rendű és II. rendű alperesek (mindketten: 4087 Hajdúdorog, Magyar u. 32. szám alatti lakosok) és dr.

_____ szám alatti) ügyvéd által képviselt **Erste Bank Hungary Zrt.** (1138 Budapest, Népfürdő u. 24-26. szám alatti székhelyű) III. rendű alperes ellen kölcsönszerződésből eredő tartozás megfizetése, valamint szerződés érvényessé nyilvánítása és kölcsön megfizetése iránt indított perében meghozta majd kihirdette az alábbi

Í t é l e t e t:

A bíróság a felperes keresetét elutasítja.

A bíróság kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I-II. rendű alpereseknek egyetemlegesen 148.198 (egyszáznegyvennyolcezer-százkilencvennyolc) Ft perköltséget.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Debreceni Törvényszékhez címzett de a Hajdúböszörményi Járásbíróságon elektronikus kapcsolattartó fél esetén elektronikus úton, nem elektronikus kapcsolattartó fél részéről írásban hat példányban benyújtott fellebbezésnek van helye.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve, ha a felek bármelyike a tárgyalás tartását kéri, a bíróság ezt indokoltan tartja, vagy a tárgyaláson fogatosítható bizonyítást kell lefolytatni.

A fellebbező félnek a tárgyalás tartására irányuló kérelmét a fellebbezésében kell előterjesztenie. A fellebbező fél ellenfele a fellebbezés kézbesítésétől számított 15 napon belül tárgyalás tartását kérheti.

A fél kérelme alapján sem kell tárgyalást tartani, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 379. § és Pp. 380. §-ában meghatározott okból kell hatályon kívül helyezni, vagy a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul.

I n d o k o l á s

[1] A bíróság a peres felek nyilatkozatai, a beszerzett és becsatolt iratok tartalma alapján az alábbi tényállást állapította meg:

- [2] A II. rendű alperes az I. rendű alperes házastársa. Az I.-II rendű alperesek, mint adósok és a felperes jogelődje az Erste Leasing Autófinanszírozási Rt., beolvadás után Erste Bank Hungary Zrt. III. rendű alperes, mint hitelező között 2007. szeptember 28-án hitel- és opciós szerződés jött létre. A hitel- és opciós szerződésben finanszírozott 2.943.000 Ft segítségével az I.-II. rendű alperesek megvásárolták a forgalmi rendszámú típusú gépjárművet a Kft-től. A jármű vételára bruttó 3.270.000 Ft volt, ebből az önrész 327.000 Ft. A futamidő 120 hónap, az ügyleti kamatláb 9,83 %, míg az induló THM 11,2 % volt. A peres felek svájci frank devizanem alapján történő fizetésben állapodtak meg. A gépjármű átadás, átvételére 2007. október 25-én került sor.
- [3] A hitelszerződés 8. pontja alapján a szerződő felek a finanszírozásból eredő fizetési kötelezettségek teljesítésének biztosítékaul vételi jogot alapítottak a III. rendű alperesi jogelőd javára a finanszírozott gépjárműre.
- [4] A szerződés 7. pontjában rögzítésre került, hogy törlesztő részletek a hitel ügyleti kamatlába és az induló THM a hitelező Általános Szerződési Feltételeiben meghatározott módon változnak, amit az adós jelen okirat aláírásával is az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásul vett.
- [5] A hitel- és opciós szerződés 10. pontjában a záradékok között szerepel többek között, hogy a felek kijelentették, hogy a szerződést és annak elválaszthatatlan mellékletét képező Erste Bank Leasing Autófinanszírozási Zrt. Üzletszabályzatát és Általános Szerződési Feltételeit hitelszerződésekhez és a hitelező elfogadó nyilatkozatát elfogadták, abban foglaltakat megértették és mint akaratukkal mindenben megegyezőt az autókereskedésben dolgozók tanúk jelenlétében jóváhagyólag aláírták, valamint az Általános Szerződési Feltételek Üzletszabályzat egy-egy példányát átvették. Rögzítették, hogy az adós kijelentette, hogy a hitel esetleges árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást megértette és tudomásul vette.
- [6] Az Általános Szerződési Feltételek 4. fejezetében a hitel pénzügyi feltételei között 4.1.2. alatt tartalmazta, hogy a devizaalapú hitel forintban kifejezett összege a hitel devizanemének megfelelően az Erste Bank Nyrt. által közzé tett, a hitelszerződés hatályba lépése napján érvényes hivatalos magyar forint/devizanem devizavételi árfolyam (a továbbiakban bázis devizaárfolyam) alapján kerül meghatározásra. Amennyiben a hitelszerződés hatályba lépésének napján nem árfolyam jegyzési nap, akkor a számítás során hatályba lépést megelőző legközelebbi árfolyam jegyzési napon érvényes árfolyamot kell figyelembe venni. A 4.1.3. pontban törlesztő részletek összegére meghatározták a képletet, valamint a napi kamatrátát is. A devizaalapú hitel esetén a szerződést 4.1.4. pontja rendelkezett megfelelő számítási módszerről. A 4.2. pont a hitel kamata és kamatláb címszó alatt megállapították matematikai képletekkel az ügyleti kamatlábat devizaalapú hitel esetén.
- [7] A 4.3.2. pontban rögzítették az ügyleti kamatláb minden naptári év január 1-jén és július 1-jén kerül újból meghatározásra. A 4.3.2.b. szerint, hogyha hitelszerződésben rögzített deviza neve svájci frank, akkor az új ügyleti kamatláb a hitelszerződés hatályba lépésekor megállapított ügyleti kamatláb, valamint az újra megállapítás időpontjában érvényben lévő svájci frank LIBOR és hitelszerződés hatályba lépésekor érvényben lévő svájci frank LIBOR különbségének az összege. A 4.3.3. pont tartalmazta, hogy az ügyleti kamatláb megváltoztatása esetén automatikusan megváltozik a törlesztő részletek összege, valamint változhat annak tőke tartalma, de esedékesség nem vált tőketartozás teljes összege nem.
- [8] A 4.4. pontja alapján a fennálló tőketartozás címszó alatt matematikai képletekkel definiálták, a még fennálló, nem lejárt tőketartozás mértékét. A 4.5. pont szerint matematikai képletekkel határozták meg a teljes hiteldíj mutatót.

- [9] A 4.8. pont szerint szélsőséges árfolyamváltozás esetére irányadó szabályok havi fix devizahitel konstrukció esetén tartalmazták, hogy a szélsőséges árfolyamváltozás időpontig képződött halmozott árfolyamkülönbözethatározat vonatkozásában pozitív és a negatív árfolyamkülönbözettel szélsőséges árfolyamváltozás időpontot követő 30 napon belül az adóssal el kell számolni.
- [10] A 4.8.2. pont szerint, amennyiben az adós a pozitív halmozott árfolyamkülönbözethatározat 4.2.4. pont szerinti kamattal megnövelt összegét a szélsőséges árfolyamváltozás időpontot követő 30 napon belül az Erste Leasing részére nem fizeti meg, úgy a hitelszerződés nem havi fix devizaalapú hitelkonstrukció szabályozza a hitelszerződésként hatályban marad oly módon, hogy a törlesztő részletek száma növekszik.
- [11] A 2010. február 15-én szerződésmódosítás jött létre a törlesztő részletek mértékére kiterjedően, de 2011. december 12. napját követően a fizetési kötelezettségeiket az I-II. rendű alperesek nem teljesítették.
- [12] 2012. február 28. napján a hitelszerződés azonnali hatályú felmondására került sor. 2012. március 2-án az opciós szerződés alapján a gépjármű átadására került sor a III. rendű alperes megbízottja részére. 2012. március 2-án kelt, felmondott hitelszerződésen fennálló tartozást részletező szerint az alperesek fizetési kötelezettsége 5.200.644 Ft volt.
- [13] A gépjármű értékesítésére 1.117.440 Ft-ért került sor. A 2012. július 13. napján kelt pénzügyi elszámolásban rögzített tartozás összegébe beszámításra került a vételár. A fennmaradó tartozás összege 2012. július 13. napján 4.355.626 Ft volt.
- [14] A III. rendű alperes a szerződésből fennálló követelést 2013. november 4. napján a felperesre engedményezte.
- [15] Az engedményezést követően 2015. május 16. napján felperes elkészítette a deviza elszámolást, így a fogyasztói követelés összegét 2015. szeptember 10. napjával újra számolta. Az alperesek tartozásába 401.398 Ft került beszámításra. Az elszámolás ellen az I-II. rendű alperesek panasszal nem éltek.
- [16] A fizetési meghagyással indult ellentmondás folytán perré alakult módosított kereseti kérelmében a felperes a teljes követelésből 2.469.964 Ft tőke, valamint ezen összeg után 2012. július 14. napjától a kifizetésig járó mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamat, továbbá perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest arra hivatkozással, hogy a III. rendű alperes és az I-II. rendű alperesek közötti perbeli kölcsönszerződés érvényesen létrejött, mind a kölcsönszerződés, mind pedig annak elválaszthatatlan részét képező mellékletei tartalmazzák az árfolyam változásának lehetőségéről szóló megfelelő tájékoztatást és az esetleges árfolyamváltozások törlesztő részletekre gyakorolt hatását.
- [17] A magánokirat - ellenkező bizonyításáig - teljes bizonyítékul szolgál arra, hogy a kiállítója az abban foglalt nyilatkozatot megtette. Az alperesek a szerződés rendelkezésének az áttekintését, a tőlük elvárható gondosság tanúsítását elmulasztották. Az árfolyamváltozásból eredő árfolyamkülönbözethatározat megfizetése az alperesek felelőssége, s a kockázatfeltáró nyilatkozat az egyedi hitelszerződésben annak elválaszthatatlan részét képező Általános Szerződési Feltételekben került rögzítésre.
- [18] A felperes másodlagos kereseti kérelmében, arra az esetre, ha a bíróság a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét állapítaná amiatt, hogy az árfolyamváltozásról szóló tájékoztatás nem megfelelő és így nem az I-II. rendű alperesek viselik az árfolyamkockázat terhét, a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását s az árfolyamváltozás, mint

érvénytelenségi ok kiküszöbölését kérte az ügyleti kamatláb évi 14,31 %-ban történő megállapításával és kérte kötelezni az I-II. rendű alpereseket 2.469.964 Ft tőke és annak 2012. július 14. napjától számított késedelmi kamat s perköltség megfizetésére. A másodlagos kereseti kérelem teljesíthetősége érdekében III. rendű alperesként az Erste Bank Hungary Zrt-t szerződést kötő Erste Leasing Autófinanszírozási Zrt. jogutódját perbevonta, és a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításának tülésére kérte kötelezni.

- [19] A másodlagos kereseti kérelem kapcsán a felperes előadta, hogy abban a nem várt esetben, ha a bíróság nem osztaná az árfolyamváltozásról szóló tájékoztatás alapján a felperes álláspontját, abban az esetben a Kúria Konzultációs Testületének 2019. június 19-i állásfoglalása alapján a szerződés érvénytelenségét és az abban foglalt kiküszöbölés lehetőségét állapítsa meg. Amennyiben az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, a bíróságnak arra kell törekednie. A felek közötti szerződési egyensúly felborulásának megakadályozása érdekében a kirovó pénznem megváltozásával és a kamatfelár alkalmazásával értékarányos ellenszolgáltatás megállapítása lehetséges.
- [20] Az I-II. rendű alperesek az elsődleges kereseti kérelem kapcsán a kereset elutasítására irányuló *kifogásként* arra hivatkoztak, hogy a III. rendű alperes és az I-II. rendű alperesek között létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, mert az Általános Szerződési Feltételekben a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt feltétel tisztességtelenségét megalapozta, hogy a feltétel nem volt világos és nem volt érthető. A generálklauzula szintjén megfogalmazott kockázatfeltárás nem volt a jóhiszeműség követelményeinek megfelelő, annak megsértésével járt, s az I-II. rendű alperesek szerződésből eredő jogosultságait és kötelezettségeit egyoldalúan indokolatlanul az I-II. rendű alperesek hátrányára állapította meg, így az egyensúly megbomlott. Az árfolyamkockázat vonatkozásában a kölcsönszerződés egyedi része egyáltalán nem tartalmazott rendelkezést. Az ÁSZF szintén nem tartalmazott olyan rendelkezést, amely összefoglalva egyértelműen tájékoztatná az I-II. rendű alpereseket arról, hogy devizaalapú kölcsönszerződés forint alapú kölcsönszerződéshez képest külön, azt meghaladó kockázattal jár, s nem vonható le az a következtetés, hogy az árfolyamváltozásnak a törlesztő részletre milyen következményei lehetnek. Az I-II. rendű alperesek utaltak arra, hogy a perbeli szerződés fogyasztói szerződésnek minősül és az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás miatt így a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségére kifogásként hivatkoztak.
- [21] A másodlagos kereseti kérelem kapcsán az I-II. rendű alperesek álláspontja szerint a másodlagos keresetben megfogalmazott kereseti kérelem nem határozott petíum, a hatályos Pp. nek nem felel meg, és az alperesek perbeli helyzetükből adódóan kifogást terjesztettek elő a perben, amelynek hivatkozási alapja a kölcsönszerződés érvénytelensége, de ez nem egyenlő a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti kérelemmel, a felperes pedig nem kérte a szerződés érvénytelenségének a megállapítását, nem ismerte el, hogy a szerződés érvénytelen. Érvényessé nyilvánítani pedig csak érvénytelen szerződést lehet, akkor, ha az érvénytelenség megállapításra kerül.
- [22] A felperes nem a fogyasztó, hanem a saját érdekében hivatkozik a szerződés érvényessé nyilvánítására és amennyiben a felperes kérte volna a szerződés érvényessé nyilvánítását a szerződés érvénytelenségét elismerve, abban az esetben sem lett volna jogosult arra, figyelembe véve, hogy engedményes, és az I-II. rendű alperesek és III. rendű alperes jogelődje között létrejött szerződés alakítására, a szerződéses jogviszony alakítására kiható kérelem előterjesztésére nem jogosult, mivel az engedményezés csak a követelés érvényesítésére jogosítja és az engedményezés nem univerzális, hanem szinguláris jogutódlás. Így a felperes keresetiségi jogának a hiányára hivatkozott, valamint arra, hogy a bíróságra nem kötelező a Kúria Konzultációs Testületeinek emlékeztetője. Az akarati hibát a bíróság nem pótolhatja, a Nemzeti Bíróság nem jogosult arra, hogy a tisztességtelen feltétel tartalmát

módosítsa, csak arra, hogy az alkalmazásától eltekintsen és hogyha módosítaná, hozzájárulna azon visszatartó erő megszüntetéséhez, amely az eladók, vagy szolgáltatók tekintetében jelentkezik a tisztességtelen feltételeknek fogyasztókra való pusztá és egyszerű alkalmazhatatlansága következtében.

- [23] Az összecszerűség tekintetében is hivatkozott arra, hogy a felperes az összecszerűséget megalapozó tényeket, rendelkezéseket, összefüggéseket nem vezette le.
- [24] A felperes az I-II. rendű alperes ellenkérelmére tekintettel arra hivatkozott, hogy a marasztalási perben a kifogás formájában előterjesztett érvénytelenségre történő hivatkozás esetén a bíróság ugyanúgy vizsgálja szerződés érvényességét és szükség esetén megállapítja az érvénytelenséget, s amennyiben érvénytelenségi kifogás alapján kérhetné a marasztalási kereset elutasítását az I-II. rendű alperes, a felperesnek is lehetőséget kell biztosítani az érvénytelenség kiküszöbölésére és a szerződés érvényessé nyilvánítására. Amennyiben a szerződés semmisségére csak a fogyasztó érdekében lehetne hivatkozni, az azt jelentené, hogy kizárólag a fogyasztónak minősül kölcsönvevőnek lenne döntési jogköre a tekintetben, hogy az esetlegesen érvénytelen szerződés érvényessé nyilvánítására sor kerülhet-e, vagy sem, amely nyilvánvaló érdekegyenlőtlenséget eredményezne.
- [25] Az engedményezéssel a felperes - álláspontja szerint - a szerződő fél helyébe lépett és megilletik mindazon jogok, mint a szerződő felet, a szerződéssel kapcsolatos alakítói jogok is átszállnak az engedményesre. Amennyiben az engedményező a perben félként szerepel, abban az esetben eljárásjogilag sincs akadálya annak, hogy a bíróság az érvényessé nyilvánítást megállapítsa. Egyébként pedig a felperes, mint kívülálló harmadik személy kérheti az érvénytelenségi ok jogkövetkezményeinek levonását, mivel jogi érdeke ezt indokolja. A követelés érvényesítéséhez fűződő jogi érdeke egyértelműen fennáll. A szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeinek a levonása nem minősül alakító jognak, csupán az alakítói jog következményei gyakorlásának, vagy pedig a hivatalból megállapított érvénytelenségnek a következményei kérésének.
- [26] A III. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a perben előterjesztett felperesi kereset a III. rendű alperes perben állása nélkül is elbírálható, a III. rendű alperes a perre okot nem adott a felperes részére történt engedményezéssel valamennyi jogosultságát átruházta a III. rendű alperes.
- [27] A felperes keresete alaptalan.**
- [28] A bíróság megállapította, hogy az I-II. rendű alperesek nem vitatták a szerződés létrejöttét, csupán annak az érvényességét. A II. rendű alperes ugyan hivatkozott arra, hogy azt hitte, hogy tanúként írja alá a szerződést, azonban szerződés kétségtelenül a neve alatt tartalmazza az adóstársi minőséget és a II. rendű alperes jövedelmi viszonyainak a felderítése is megtörtént.
- [29] A szerződő felek között a szerződés megkötése idején a polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: rPtk.) 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, amely alapján a hitelező meghatározott pénzösszeget volt köteles rendelkezésre bocsátani, az adós pedig kötelessé vált a kölcsönösszeg szerződés szerinti visszafizetésére.
- [30] A felek között devizaalapú kölcsönszerződés jött létre. Ennek oka az, hogy a kölcsön összegét kirovó pénznemét idegen pénznemben és nem forintban határozták meg és az I-II. rendű

alperes, mint adósok az rPtk.231. § (1) bekezdésben rögzített főszabálynak megfelelően forint lerovó pénznemben voltak kötelesek teljesíteni.

- [31] Az rPtk.205. § (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésével együttműködni kötelesek és tájékoztatni kell egymást a megkötendő szerződést jelentő minden lényeges körülményről.
- [32] A szerződéskötés idején hatályban volt hitelintézetéről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (továbbiakban: Hpt.) 213. § (6) bekezdése előírja, hogy olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitelt nyújt, hitel nyújtására irányul, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben a ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja.
- [33] A (7) bekezdés a) pontja értelmében a (6) bekezdésben meghatározott kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletekre.
- [34] A perbeli szerződés 7. pontja mindössze arról tartalmaz tájékoztatást, hogy a törlesztő részletek a hitel ügyleti kamatlába és az induló THM az ÁSZF-ben meghatározott módon változhatnak, amelyet a felek szerződés aláírásával tudomásul vesznek.
- [35] A bíróság a becsatolt okiratok alapján megállapította, hogy az ÁSZF az árfolyamkockázatról külön tájékoztatást nem tartalmaz. Erre tekintettel az I-II. rendű alperesek aláírásukkal csak a fenti rendelkezések tudomásul vételét ismerhették el.
- [36] Külön okiratba foglalt árfolyamkockázati tájékoztató nem készült, ezt a felperes sem vitatta.
- [37] A perbeli kölcsönszerződés, valamint annak részévé vált ÁSZF kockázatfeltáró nyilatkozatot az árfolyamkockázat ismertetésére és annak hatását a törlesztő részletekre külön nem tartalmazták. A régi Hpt. 203. §-a azonban jogszabálysértésként a szerződés érvénytelenségének szankcióját nem rögzítette.
- [38] A régi Ptk-n kívüli jog külön jogszabályban rögzített jogszabályok megsértése a szerződés érvénytelenségét önmagában nem eredményezheti, kizárólag abban az esetben, ha az adott jogszabály kifejezetten azt a szankciót fűzi. Ennek hiányában ezért nem volt mellőzhető annak vizsgálata, hogy a devizaalapú kölcsönszerződésből eredő tartozás idegen pénznemben történő meghatározására vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelen volt-e, vagy sem.
- [39] A 6/2003. polgári jogegységi határozat 3. pontja szerint, a pénzügyi intézményt terhelő jogszabályi kötelezettségnek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére és arra, hogy az milyen hatással van a törlesztő részletekre.
- [40] A 2/2014. polgári jogegységi határozat 1. pontja szerint, a rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára, annak tartalma a szerződéskötéskor, figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is, nem volt világos, nem volt érthető. A pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

- [41] A rPtk. 209. § (4) bekezdése kimondta, hogy a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetőleg a szolgáltatás, ellenszolgáltatás mértékét meghatározó szerződési kikötésekre.
- [42] A rPtk. 209/A. § (1) bekezdése szerint, az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló tisztességtelen kikötést a sérelmet szenvedett fél megtámadhatja.
- [43] A (2) bekezdés szerint a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalott tisztességtelen kikötés semmis. A semmisségre csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni.
- [44] A szerződési kikötés tisztességtelenségével kapcsolatban a bíróságnak vizsgálat tárgyává kellett tenni a szerződéskikötés világosságára és érthetőségére vonatkozó valamennyi körülményt s az Unió Bírósága C-26/13., C-51/17. számú ítéletében rögzített értelmezésére is tekintettel a szerződési feltétel világossága és érthetősége szempontjából nem kizárólag azt kellett érteni, hogy az érintett feltétel nyelvtani szempontból érthető a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződés átlátható jelleggel feltüntette az érintett feltételben meghatározó külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az a mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt olyan módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelműen az érintett szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket, tehát a fogyasztó az alapján ne csak arra legyen képes a nemzeti fizetőeszköz kölcsön nyilvántartásbavételi szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudni egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségre gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is.
- [45] Az adott szerződési kikötés világossága és érthetősége szempontjából nemcsak az adott szerződési kikötés, hanem annak részévé vált ÁSZF, egyéb érintett rendelkezéseit együttesen vizsgálva az ÁSZF 4.1.1., 4.4.2., 4.5.3., 4.8. pontjai együttes vizsgálata és értelmezése mellett sem volt megállapítható a Kúria 2/2014. polgári jogegység határozata 1. pontjához fűzött indoklásra figyelemmel az, hogy a III. rendű alperes jogelődje által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az átlagos fogyasztói mércén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára az, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, s az árfolyam reá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa.
- [46] A szerződés egyedi részének 7. pontjának azon mondata, hogy a törlesztő részletek a hitel ügyleti kamatláb az árfolyamkülönbözetek, ügyleti kamatláb és az induló teljes hiteldíj mutató ÁSZF-ban meghatározott módon változhat, amit az adós jelen okirat aláírásával az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatásként tudomásként vett - az átlagos fogyasztói mércén megítélt konkrét fogyasztó számára nem világos s nem érthető tájékoztatás az árfolyamváltozásból eredő kockázat Kúria fenti polgári jogegységi határozat 1. pontjához fűzött indoklásra is figyelemmel.
- [47] Az ÁSZF 4.1. és 4.4.2. pontjaiban meghatározták a lerovó pénznemet forint pénznemben határozták meg. Meghatározták azt a formulát, amely alapján a hitelszerződésben rögzített devizanemben kifejezett tőketartozás forint ellenértéke megállapítható, figyelemmel a tőketartozás aktuális deviza árfolyamára, valamint a bázis deviza árfolyamára.
- [48] Az ÁSZF ezen szerződési kikötése további kifejezett tájékoztatást az árfolyamkockázattal kapcsolatosan nem tartalmazott, a képlet, kizárólag ahhoz nyújtott segítséget, hogy azon

szerződések kikötésére tekintettel, mely szerint a kirovó és lerovó pénzneme a kölcsönszerződésben eltért, a tőketartozás miképp számítható ki. A szerződési kikötés érthetősége és világossága szempontjából az átlagos fogyasztói mércén megítélt konkrét fogyasztó számára többlet tájékoztatást, ez a szerződési kikötés ahhoz képest, hogy a kölcsöntartozás kirovó pénzneme svájci frank, nem tartalmazott.

- [49] Hasonlóképpen az ÁSZF 4.5.2. pontja sem a THM mértékének meghatározása körében nem tükrözi az árfolyamkockázatot. Kifejezett tájékoztatást az árfolyamkockázat nem tartalmaz. A szerződő felek a szélsőséges árfolyamváltozás esetére irányadó szabályokat az ÁSZF 4.8. pontja szerint rögzítették, ezek azonban nem elegendőek ahhoz, hogy az árfolyamváltozás általános kockázattal kapcsolatos tájékoztatása világos és érthető legyen a fogyasztó számára.
- [50] Nem igazította el a fogyasztót arra, hogy milyen gazdasági következményei lehetnek annak, hogy a kölcsöntartozás kirovó pénznemét idegen pénznemben határozták meg, ezért a régi Ptk. 239. § (2) bekezdésére is figyelemmel, így a kirovó pénznem alkalmazását előíró szerződési kikötés a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint tisztességtelen volt, ezért mint a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses kikötés érvénytelenségére tekintettel a szerződés nem teljesíthető, a perbeli kölcsönszerződés teljesen érvénytelen, amelyre tekintettel megszűnt a felperesi jogosultság arra, hogy az I-II. rendű alperestől a szerződésben lévő szolgáltatások teljesítését követelje, az I-II. rendű alperesnek pedig a kötelezettség arra, hogy a szerződésből eredő szolgáltatást teljesítse.
- [51] A szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeit alkalmazni nem lehet a felperesi kereseti kérelme és az alperes ellenkérelem korlátaira tekintettel. Az alperes érdemi ellenkérelmében rögzített sikeres érvénytelenségi kifogásának a jogkövetkezménye kizárólag a kereset elutasítása lehetett, mivel a kereseti kérelem hiányában az érvénytelenség jogkövetkezményeit alkalmazni nem lehetett.
- [52] A 2/2010. (VI.28.) PK. vélemény 9/A. pontja szerint, az érvénytelenségi kifogás a keresettel szemben való védekezést szolgálja eljárásjogi természetű szerint pusztán védekező jellegű, amely legfeljebb a kereset elutasítását eredményezheti. Az érvénytelenségi kifogás eljárásjogi eszköze az alperes ellenkérelme.
- [53] A szerződés teljes érvénytelenségére irányuló kifogás alapossága esetén a bíróságnak az érvénytelen szerződés teljesítésére irányuló keresetet teljes egészében el kell utasítani, 1/2010. (VI.28.) PK. vélemény 2. pont.
- [54] Az I-II. rendű alperesek kifogásaként előterjesztett szerződés érvénytelenségére történő hivatkozása kizárólag a kereseti követelés elhárítására irányul, azonban az I-II. rendű alperesek megállapítási viszontkeresetet nem terjesztettek elő a szerződés érvénytelensége tekintetében, sem pedig marasztalási keresetet.
- [55] Egyébként a bíróság egyetért az I-II. rendű alperesnek azon álláspontjával, mely szerint a felperes, mint engedményes a régi Ptk. 328. § (1) – (2) bekezdése, 329. §-a alapján szinguláris jogutód, nem általános jogutód, nem szerezte meg a kölcsönszerződésre vonatkozó alakítói jogokat, csak a kölcsönszerződésből fakadó követelés érvényesítésének a jogát vásárolta meg, ez az igény nem járhat az alapul szolgáló jogviszony tartalmi módosítására vonatkozó igény érvényesítésének lehetőségével.
- [56] Az engedményezés tárgya nem maga a jogviszony, hanem az abból eredő meghatározott követelés a BH.2007.407. számú eseti döntés értelmében is. Az engedményes csak az

engedményezett követelés érvényesítésére rendelkezik perbeli legitimációval, a BH. 2008. évi 128. számú eseti döntés értelmében. A szerződés érvénytelenségének a megállapításához fűződő jogi érdek pedig nem engedményezhető a BH. 2001. évi 335. döntés értelmében.

- [57] Az alakítói jogokkal nem rendelkező felperessel szemben az I-II. rendű alperesek sem kérhették a szerződés érvénytelenségének megállapítását, csupán a követelés érvényesítésének kizárása céljából hivatkozhattak a kölcsönszerződés érvénytelenségére. A szerződés érvénytelenségének a megállapítására a bíróság álláspontja szerint kizárólag a peres felek közül a szerződő felek viszonyában van lehetőség.
- [58] A bíróság osztotta az I-II. rendű alperesek azon álláspontját, hogy a felperes nem a III. rendű alperes általános jogutódja. Az engedményezés a követelés értékesítéséből kifolyólag kizárólag a követelés érvényesítésére korlátozódott. Az iratokból megállapítható, hogy a követelés engedményezésére, és nem a szerződés átruházására került sor. Az engedményes, vagyis a felperes nem lépett be az engedményező, vagyis a III. rendű alperes és az I-II. rendű alperesek között létrejött szerződésbe, sem az engedményező mellé, sem annak helyébe.
- [59] Nem ért egyet a III. rendű alperes azon álláspontjával, hogy a felperes a szerződéssel kapcsolatos alakítói jog gyakorlására jogosult lenne. Mivel az engedményes nem szerződő fél és nem szerződéses jogutód, nem rendelkezik jogalakítói joggal, csupán az általa vásárolt követelés érvényesítésére rendelkezik jogosultsággal, feltéve, hogy a követelés érvényesen létrejött.
- [60] A felperes másodlagos kérelme, amely arra irányult, hogy az alperesek között létrejött szerződést nyilvánítsa érvényessé, olyan alakítói jog iránti igény, amely nem vitásan a teljes szerződéses jogviszonyt érinti. Az érvénytelenségre, mint kifogásra az adósok, az I-II. rendű alperesek az engedményessel szemben is hivatkozhatnak. A régi Ptk. 329. § (3) bekezdése alapján azonban az érvénytelenségi ok következményeinek levonását csak az engedményező kérheti.
- [61] Egyébként a bíróság nem terjeszkedhet túl a peres felek kereseti kérelmén és ellenkérelmén, hiszen a felperes abban az esetben, ha még kérhetné is a szerződés érvénytelenségének a megállapítását, abban az esetben sem kérte, csupán feltételesen, másodlagos kereseti kérelmet terjesztett elő arra az esetre, ha az I-II. r. alperesek a szerződés érvénytelenségének a megállapítását kérnék, azonban ezt I-II. r. alperesek nem kérték, viszontkereset hiányában a bíróság nem mondhatta ki a szerződés érvénytelenségét, még akkor sem, hogy ha az eredeti szerződő fél jogutódja, a III. rendű alperes perben áll, hiszen kereseti kérelem, marasztalás, vagy megállapítás ellenoldalon szereplő peres felek között történhet.
- [62] A szerződő felek jogviszonyának alakítására pedig a felperesi engedményes és az I-II. rendű alperesek közötti viszonylatban nincs lehetőség.
- [63] A bíróság nem hivatalból állapította meg az érvénytelenséget. Az alperes érvénytelenségi kifogására tekintettel a felperes követelését utasította el. Az érvénytelenség megállapítására a perben nem került sor.
- [64] Érvénytelen szerződést lehet érvényessé nyilvánítani. Az érvénytelen szerződés megállapítására vagy a bíróság döntése értelmében kerül sor, vagy a felek egyező nyilatkozata, akarata alapján. A felperes nem ismerte azt el, hogy a szerződés, amelyet a III. rendű alperes jogelődje kötött az I-II. rendű alperesekkel, érvénytelen, de erre jogosultsága sem volt, tekintettel arra, hogy alakítói jogokkal a felperes a perben nem rendelkezik.

- [65] Az érvényessé nyilvánítás a bíróság olyan ex tunc hatályú konstitutív jogalakító döntése, amelynek célja a szerződés teljes érvénytelenségét eredményező érvénytelenségi ok, szerződés megkötésére visszamenőleg kiküszöbölésével a szerződés fenntartása. Az érvényessé nyilvánítás szerződésmódosítást eredményez. Az érvényessé nyilvánításra a régi Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján az alábbi anyagi és alaki jogi feltételek együttes fennállása esetén van lehetősége a bíróságnak: Az érvénytelenség megállapításának kérése mellett, a fél teljes érvénytelenség további jogkövetkezményeinek levonását keresetében, vagy viszontkeresetében kérte. A teljes érvénytelenséget eredményező okot a fél kérelmében megjelölte, vagy az olyan nyilvánvaló semmisségi ok, amelyet a bíróságnak hivatalból kell észlelnie. Az érvénytelenség okára a felperes nem hivatkozott, az alkalmazott érvénytelenségi okot a bíróságnak nem hivatalból kellett észlelnie.
- [66] Mivel a felperesnek nincs alanyi jogosultsága a másodlagos kereseti kérelem érvényesítésére, ezért kereshetőségi jog hiányában a bíróság a felperes keresetét elutasította.
- [67] A kereshetőségi jog a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, vagyis arra, hogy a felperest megilleti-e, és éppen a felperest illeti-e meg a keresettel érvényesített jog az alperesekkel szemben. Ez főszabályként anyagi jogi kérdés, hiánya ebben az esetben a kereset érdemi elutasításához vezet.
- [68] A bíróság az összecszerűség kérdését, valamint alperesi azon hivatkozást, hogy megszűnt szerződés érvényessé nyilvánítása nem lehetséges, nem vizsgálta, tekintettel a gondolatmenetet megelőző, ezen okfejtést kizáró eltérő jogi döntésére tekintettel.
- [69] A felperes másodlagos kereseti kérelmének kereshetőségi jog hiányában történő elutasítása miatt a bíróság nem vizsgálta azt, hogy az I-II. rendű alperesek által hivatkozott uniós jogszabályi döntések értelmében nincs lehetőség az érvénytelen szerződéses rendelkezéseinek más rendelkezéssel történő kitöltésére, vagy helyettesítésére, vagy a feltétel tartalmának módosítására, mert a visszatartó erő megszüntetéséhez vezetne, hogyha minden tisztességtelen feltétel kiküszöbölhető lenne.
- [70] A bíróság álláspontja szerint a felperes idő előtt hivatkozott arra, hogy, mint kívülálló harmadik személynek jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy az alperesek között megkötött érvénytelen szerződés jogkövetkezményeinek a levonását kérje, mivel igazolható a jogi érdeke. A bíróság álláspontja szerint az érvénytelenség jogkövetkezményeinek a levonását csak az érvénytelenség megállapítását követően lehet kérni. Ha az alperesek között előzményi perként esetleg megállapításra került volna a szerződés érvénytelensége, abban az esetben a felperes rendelkezne olyan jogi érdekekkel, amely az érvénytelenségi ok következményeinek a levonását eredményezheti, a felperesnek a jogi érdeke megállapítható jelenleg is, de az nem érvényesíthető az érvénytelenség kimondásának hiányában.
- [71] Az érvénytelenségi kifogás eredményessége esetére az érvénytelenség Ptk. 237. §-a szerinti további jogkövetkezményét a bíróság semmisség esetén sem alkalmazhatja hivatalból, hanem mind semmisség, mind megtámadhatóság esetén e jogkövetkezmények alkalmazására csak az általános eljárásjogi szabályok szerint, vagyis a fél erre irányuló kérelme, keresete, viszontkeresete alapján kerülhet sor.
- [72] Az engedményes a jogi státusza folytán kérheti az érvénytelenségi ok következményeinek a levonását, - az érvénytelenség megállapítása után - annyiban és olyan mértékben, amennyiben ezt a jogi érdeke ténylegesen indokolja, megalapozza. Összhangban áll ez a 6/2013. polgári

jogegység határozat 4. pontjával is, mely szerint, ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét állapítja meg, a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie.

- [73] Mivel a kereset a szerződés érvénytelenségének a megállapítására nem terjedt ki, ezért a felperes a követelését nem érvényesítheti.
- [74] A 2013. évi CXXX. törvény (továbbiakban Pp.) 83. § (1) bekezdése szerint – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a pernyertes fél perköltségét a pervesztés fél téríti meg.
- [75] A 81. §-a szerint a fél perköltsége megtérítését annak felszámításával kérheti, amelyet jogi képviselő az (5) bekezdés szerint meghatározott költségjegyzék előterjesztésének útján számíthat fel.
- [76] A felperes a keresetet tartalmazó irathoz az I-II. rendű alperesi képviselő pedig a 6. számú írásbeli ellenkérelméhez csatolt költségjegyzéket. A III. rendű alperes költségjegyzéket nem terjesztett elő.
- [77] A bíróság a fentiekre tekintettel a pertárgyértéknek megfelelően az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. §-a alapján állapította meg áfával növelt mértékben.
- [78] A perköltség vonatkozásában a teljesítési határidő a Pp. 344. § (1) bekezdésén alapul.
- [79] Az ítélet elleni fellebbezési jog a Pp. 365. § (2) bekezdés a) pontján.

Hajdúböszörmény, 2020. december 10.

dr. Csontos Tibor s.k.
bíró